

The logo for SORAPS features the word "SORAPS" in a bold, sans-serif font. The letters "S", "O", "R", and "A" are white, while "P", "S", and "S" are orange. The text is set against a dark blue rectangular background. To the left of this background is a vertical bar with an orange top half and a dark blue bottom half. To the right is a horizontal bar with an orange top half and a dark blue bottom half.

SORAPS

Study of religions
against prejudices
and stereotypes

New Age & Nye Religiøse Bevægelser

Intellektuelt Output 2, Unit IV

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Version No.	Author, institution	Date/Last Update
2	Louis Hourmant, Institut européen en sciences des religions – École Pratique des Hautes Études, PSL	24/07/2018

Introduktion

I sin strengeste betydning refererer udtrykket 'New Age' til den åndelige/religiøse, utopiske bevægelse, der venter på, at der kommer en "ny tidsalder" (også kaldet Aquarius Age). Denne ide er forbundet med en cyklisk teori om tid, der er næret af astrologiske begreber, hvori the Aquarian Age (et symbol på spiritualitet) skal lykkes i Fiskenes Æra, identificeret med den kristne religion eller i forlængelse af alle de forskellige institutionaliserede religioner.

I en mere omfattende og fortyndet forstand henviser New Age-konceptet til en stor stjernetåge (nebula) af alternative overbevisninger og praksis fra en lang række kilder, der spænder fra de mystiske aspekter af østlige religioner (især buddhisme og hinduisme) - genfortolket gennem en prisme af vestlige occulte skemaer - til forestillinger udledt af alternative psykologiske strømme. Denne mystiske og esoteriske nebula udgør ikke en organiseret religion, men frembyder sig som et synkretisk netværk af vidt delte overbevisninger i nutidige vestlige samfund (herunder dem der erklærer sig for at være "ikke-religiøse mennesker (non-religious people)" eller "nones").

New Age-overbevisninger postulerer en underliggende enhed mellem religion og videnskab og bygger på en såvel flydende religiøs overbevisning, som på alternative videnskabelige overbevisninger, marginal eller uigenkendelig af "officiel" videnskab.

Blandt disse kilder finder vi:

- Østlige religioner (især hinduisme, buddhisme, Daoisme), "oprindelige" religioner (shamanisme, paganisme) og generelt de forskellige esoteriske religioner og mystiske strømninger;
- Parallele eller alternative videnskaber (parapsykologi, "holistisk" vision og åndelig medicin);
- Europæisk traditionel okkultisme og magi (tro på usynlige kræfter og væsener, "subtile energier" osv.);
- Nogle strømninger af dybdepsykologi, især den nuværende transpersonlige psykologi, som postulerer, at der er mulighed for at få adgang til bevidsthedsformer ud over den individuelle bevidsthed.

Frem for alt er der en meta-tro, der udgør grundlaget for New Age-overbevisninger; den spiritualistisk holisme. Den spiritualistiske holisme bygger på ideen om, at universet grundlæggende er ét og det i kraft af en skjulte enhed, som videnskab og religion kunne modsætte sig overfladisk, men som faktisk konvergerer på et dybere niveau. Gennem en bred vifte af psykospirituelle praksisser har det menneskelige sind evnen til at opdage og opnå denne konvergens. Meta-troen er udtrykt allestedsnærværende reference til en dårligt defineret forestilling om "åndelighed", der bruges i modsætning til både den traditionelle forestilling om religion og den klassiske videnskab. Mottoet er 'den levede oplevelse': New Age-troende er generelt overbeviste om, at de ikke behøver at tro eller have tro, men at det er nok at eksperimentere.

Mere information på:

- [Hvad betyder 'hinduisme'?](#)
- [Hvad er buddhisme?](#)
- [Definition på daoisme](#)

Forløberstrømmene i New Age

På trods af det "eksploderede" og udbredte udtryk af New Age-overbevisninger og praksis er de fleste af de temaer, der fremhæves af denne magiske og åndelige nebula, faktisk genbrug fra andre store okkulte eller religiøse ideer, som ofte blev formet i det 19. eller det 20. århundrede.

En stor smeltedigel, hvor begreber fra asiatiske religioner er kombineret med begreber hentet fra europæisk okkultisme, er 'Theosophical Society'. Theosophical Society er en bevægelse, der blev grundlagt i 1875 i New York af to vestlige esoterikere - Helena Blavatsky og Henry Steel Olcott - som ønskede at sprede deres forståelse af Indiske religioner (hinduisme og buddhisme) til et bredt publikum i Europa og Nordamerika. Faktisk rækker mange forfattere i New Age-bevægelsen - uanset om de er klar over det eller ej – på et repertoire af trossystemer, der oprindeligt blev opfundet af teosofferne og derefter gengivet i forskellige kanaler. Især ideen om tidligere liv og reinkarnation af det "æteriske legeme" (en subtil krop lavet af energi, der omslutter den fysiske krop), "chakraer" (energiknopper i menneskekroppen), "astralprojektion" (out-of-body oplevelser), "oprindelige traditioner", "Mahatma", "usynlige mestre" osv. Alle disse ideer er genfortolkninger af de oprindelige begreber, men i en moderne vestlig indramning - baseret på en tro på progression - som ofte radikalt ændrer deres orientering. For eksempel betragtes reinkarnation i teosofien - og i den nye tidsalder - som et middel til progression og opfyldelse af det udødelige selv, trin for trin eksistens efter eksistens. I buddhismen er formålet med den åndelige vej tværtimod at undslippe genfødselscyklussen og sætte en stopper for illusionen om eksistensen af et evigt selv.

Mere information på:

- [Buddhisme: Karma and Samsara](#)
- [Buddhisme: Fire ædle sandheder, Oplysning og Nirvana](#)
- [Buddhisme and modernitet](#)

Symbolet for Teosofisk Samfund

Symbolet for Teosofiske Samfund associerer symboler fra mange forskellige traditioner, hvilket vidner om den synkretisme, der er implementeret i organisationen: Davids stjerne, som omslutter et egyptisk kors(anse eller ankh); ourobouroen (slangen, der bider i sin hale, et symbol fra oldtidens egyptere, senere overtaget af alkymisterne); swastikaen i et hjul, et gammelt symbol til stede i mange kulturer og religioner - især indiske - og fortolket som et symbol på transformation; Endelig øverst den hellige sanskrit stavelse, der repræsenterer ohm-lyden.

Teosofi - "guddommelig visdom", på græsk - havde til formål at forbinde videnskab, religion og filosofi, som præfigurerede New Age-synspunktet. Kilde: [wikimediacommons](#)

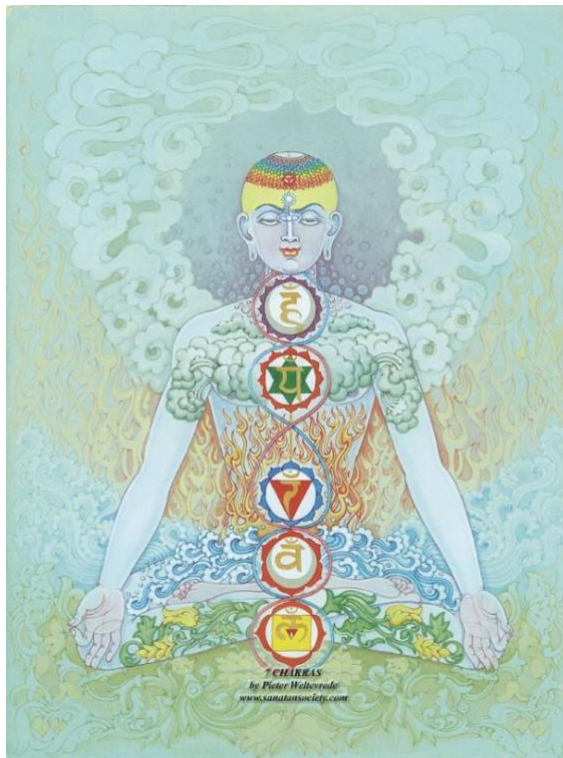
Mere information kan findes på:

- [Hvad betyder 'hinduisme'?](#)

For further explanation about "Aum" (ohm) symbol, see Source 1 and Source analysis in Teacher's Section

De syv chakras i deres New Age-repræsentation

Inspireret af kroppens repræsentation i yoga refererer den teosofiske vision af mennesket til teorien om energiske knuder (de syv chakraer, fra anus til toppen af kraniet, hvorigennem kundalini (kroppens subtile energi) stiger. Desuden er den fysiske krop omgivet af forskellige subtile kroppe (det æteriske legeme, den astral krop osv.), som gør det muligt for bevidstheden at opleve projektioner uden for den fysiske krop og rejse i de usynlige verdener ("astrale projektioner"). Dette tema af rejsen i den usynlige dimension minder om den shamaniske rejse oplevet af shamanen under hans trance.

Mere information om:

- [Shiva, yogaens gudinde](#)
- For further explanation about Yoga see paragraph "Main rites: Yoga".
- [Gudinden og tantrisme](#)

For further explanation about Kundalini, see paragraphs "Main doctrinal tenets: the concept of Shakti" and "Main doctrinal traditions & main rites: Tantrism".

En anden kilde til New Age-nebulaen er 'the Lebensreform movement' ("livsreformen" på tysk), som i slutningen af det 19. århundrede advokerede for en tilbagevenden til et sundere liv tættere på naturen, især inden for små samfund. Denne bevægelse, der hovedsagelig udviklede sig i Tyskland og Schweiz, bidrog til at sprede praksisser som vegetarisme, naturisme, yoga, brug af såkaldte naturlige lægemidler, såsom homøopati eller naturopati. Denne tendens ser ud som en forgænger til hippie-samfundene, der skulle komme til at blomstre inden for modkulturen i 1960-1970'erne.

Dannelsen af moderne New Age-bevægelser

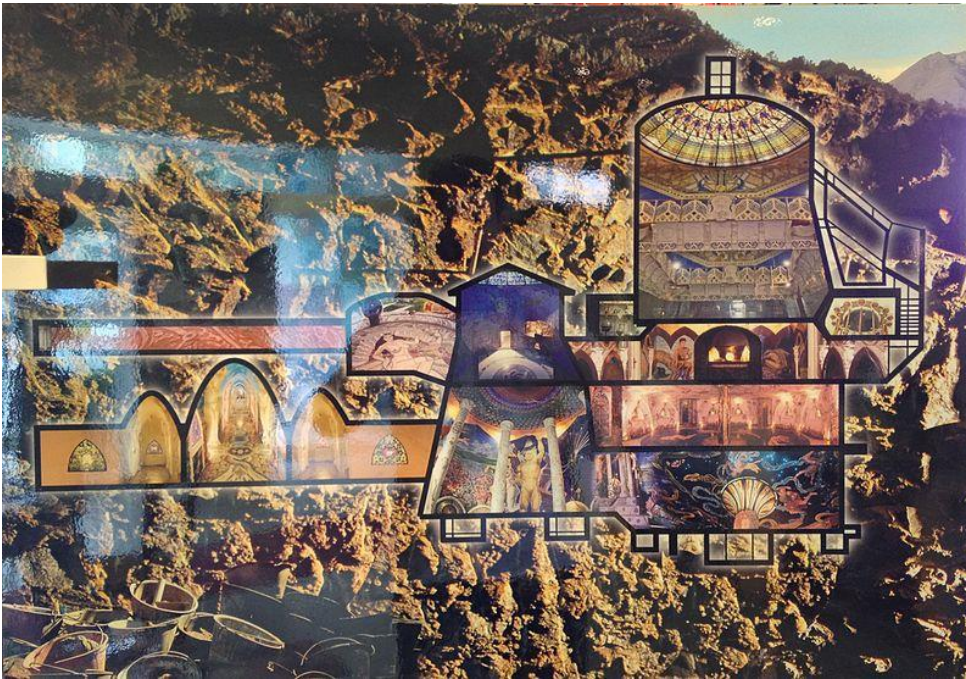
I den strenge betydning af troen på fremkomsten af en ny tidsalder, der er identificeret med Aquarius-alderen, er den nye tidsalder inspireret af den franske esoteriker Paul Le Cours astrologiske teori, der i 1937 forsvarede ideen om, at jorden snart ville komme ind en ny astrologisk æra svarende til Aquarius tegn. Ifølge ham burde dette resultere i en dybtgående omdannelse af menneskets værdier, især en overvindelse af materialisme og fremkomsten af et mere åndeligt syn.

I England gjorde den okkulte forfatter Alice Bailey (1880-1949) udtrykket "New Age" populært gennem sine skrifter. Hun udtalte blandt andet, at denne "New Age" ikke vil blive indviet af en ny messias eller en profet, men at dens fremkomst vil afhænge på en global bevidsthed om at flytte menneskeheden til et andet niveau af bevidsthed.

New Age er derfor en millenaristisk bevægelse, hvilket vil sige, at de tror på fremkomsten af et regime med universel konkordie af en symbolsk varighed på tusind år kaldet "millennium". I modsætning til jødisk, kristen eller muslimsk millenarisme, som samtidig er en messianismen (fordi tusindårsriget afhænger af en frelser 'Messias' nedstigning til jorden, der slår ondskabets kræfter ihjel) er New Age-millenarismen progressiv i sin natur. Den afhænger af menneskers evne og modtagelighed for åndelige kræfter, der skal til for forårsage fremkomsten af en 'planetary consciousness' ('planetbevidsthed'). Denne nye bevidsthed bryder sammen med den vestlige, kapitalistiske models liberale og individualistiske værdier og ligner i stedet samfundet og utopiske værdier forsvaret af den amerikanske modkulturbevægelse.

En banebrydende New Age-gruppe var Findhorn Foundation, en "ecovillage" ('økoby'), der blev oprettet nord for Skotland i 1962 for at eksperimentere med en ny livsstil, der respekterede miljøet. Samfundet var først og fremmest kendt for sit arbejde med planternes energier: Gruppens medlemmer troede, at de var i "subtil kommunikation" med naturens elvere eller ånder, som tillod dem at dyrke smukke afgrøder på jord, der ikke var særlig frugtbar.

Et andet nyere eksempel på en New Age-gruppe med fokus på fællesskab er Damanhur-Forbundet i Italien. Samfundet Damanhur (navn lånt fra en by i det gamle Egypten) blev grundlagt af en italiensk kunstner, Oberto Airaudi i 1976 i Piemonte Alperne. Inspireret af begreber fra Theosophical Society og henvisende til egyptisk Hermetisme, byggede gruppen (som var på 800 mennesker i år 2000) et hemmeligt, underjordisk tempel under bjergene i 1978. Dette menneskets tempel (hvis eksistens først blev afsløret i 1992) består af syv monumentale værelser forbundet med underjordiske passager. Selvom det først blev dømt til nedrivning af de italienske myndigheder blev det til sidst gemt og åbnet for sightseeing. Medlemmer af Forbundet kan deltage i gruppens aktiviteter på en fælles måde eller ej. De, der vælger at opholde sig på stedet, bor i boliger på ti til tyve personer, og hver bolig fungerer autonomt.

Et diagram, der afbilder de underjordiske rum i Damianur Templet nær den italienske landsby Canavese Canavese. (Kilde).

New Ages doktriner og den mystisk-esoteriske nebula

Dette patchwork af meget forskellige overbevisninger – New Age eller i bredere forstand, den mystisk-esoteriske nebula – har ikke en samlet doktrinær krop. Ikke desto mindre er flere temaer tilbagevendende og strukturerer verdensperspektivets tilhængere.

Det mest grundlæggende og tværgående tema er en spiritualistisk monisme omdøbt til "holisme" eller "holistisk bevidsthed": det er tanken om, at universet essentielt set er ét, men at dets enhed er af åndelig karakter. Fordi mennesket er bevidst, har det evnen til at resonere med hele universet og kommunikere med enheder i forskellige usynlige verdener gennem arbejde på subtile energier. Denne holistiske forestilling giver anledning til en repræsentation, der betragter Jorden som en levende enhed, der er i stand til selvregulering: det er Gaia-teorien.

"Samlingen af regnbuen"

En "samling af regnbue" i Bosnien: figuren af de tre cirkler symboliserer både menneskehedens enhed og den åndelige progression fra periferien til den indre cirkel. En indisk teepee refererer til menneskehedens "oprindelige visdom": Amerindiske religioner eller shamaisme fra forskellige kontinenter. ([Kilde](#))

Et andet centralt tema er kanaliseringen, dvs. kommunikation med usynlige enheder (engle, jordens ånder, spirituelle styrker tilhørende forskellige spirituelle niveauer osv.). Dette tema er kun en opdatering af det meget gamle motiv for visionær erfaring og mediumistisk kommunikation.

Doña Ramona, en shaman fra 'the Seri ethnic group'

*Doña Ramona, en shaman fra 'the Seri ethnic group'.
Punta Chueca, State of Sonora, [Kilde](#)*

Et af de midler, der bruges til at opnå kommunikation med højere enheder eller adgang til ændrede tilstande af bevidsthed ('altered states of consciousness' (ASC)), er brugen af hallucinogene eller "entheogene" (bogstaveligt talt "førende til det guddommelige") stoffer, der er trukket fra kaktus, svampe, og forskellige andre planter. De bruges af amerikanske shamaner i Nord- og Sydamerika. I 1968 offentliggjorde den peruansk-amerikanske antropolog og forfatter Carlos Castaneda (1925-1998) The Teachings of Don Juan: A Yaqui Way of Knowledge – det første opus af et arbejde, der er afsat til kraften i visionære planter, der fik stor succes i vestlige lande.

1970'erne bidrager til forskning i psykisk opdagelse. Samtidig begyndte den amerikanske psykiater Timothy Leary (1920-1996), der brugte det kemiske psykoaktive stof, LSD, som et terapeutisk redskab mod alkoholisme og depression, at tale for anvendelsen af dette stof som et middel til at opnå adgang til bredere bevidsthed. Spredningen af dette lægemiddel i vestlige lande var sådan, at LSD hurtigt blev anbragt på narkotikabordet. Titlen på Beatles' sang Lucy in The Sky with Diamonds er en gennemsigtig allusion til de tre bogstaver LSD.

Ved at nægte at adskille krop og sind er New Age-praksisser beregnet til at fremme fysisk helbredelse såvel som åndelig vækst. Derfor er deres legemshelbredende praksis og begreber og erfaringer med transpersonlig psykologi tæt forbundet. Sidstnævnte optrådte i begyndelsen af 1970'erne med terapeuter som Abraham Maslow og Stanislaw Grof: Det søger at gå ud over udforskningen af individets underbevidsthed (begrebet fra freudian psykoanalyse) for at fremme fremkomsten af ændrede tilstande af bevidsthed ud over egoet. Der bruges især vejtrækningsteknikker og sensorisk isolering. The Esalen Institute, der blev oprettet i Big Sur på kysten ved Californien i 1961, er et sted, der eksperimenterer med og udforsker nye psykokorporale terapier. Desuden er referencer til arbejdet af den ikke-freudianske, schweiziske psykiater Carl Gustav Jung, som indeholder mange henvisninger til alkymi og østlige religiøse traditioner, almindelig i New Age-cirkler.

Et andet vigtigt tema i New Age-nebulaen er troen på paradigmer og teorier om alternativt videnskabeligt (generelt betragtet som "pseudovidenskab" af klassiske forskere). Det drejer sig om forskellige videnskabelige felter: kosmologi og fysik til at forklare verdens oprindelse eller passagerne mellem "parallelle universer"; alternative lægemidler til at tage højde for uforklarlige helbredstilfælde; historiens domæne beskæftiger sig også med de astrologiske forestillinger, der anvendes til udviklingen af store civilisationer ("cyklogi") eller parallelhistorie og civilisationernes arkæologi ("kryptologi"), der har til formål at forklare såkaldte "mysterier" i forbindelse med gamle civilisationer. Eksempelvis er Cheops-pyramiden eller Nazca-linjerne i Peru kun synlige fra himlen; Atlantismyten eller troen på de gamle civilisations tro på rumvæsners oprindelse mobiliseres ofte som forklaringer.

Transformationen af New Age

Millenaristisk New Age markeret af en søgen efter et nyt liv i små samfund forbundet af netværk falder i slutningen af 1980'erne på et tidspunkt, hvor politiske utopier mister deres troværdighed i Vesten. Troen på en mulig kollektiv forandring falder bort, og New Age-tilhængere vender sig mod udøvelsen af individuel selvopfyldelse. Praktiseringen af "personlig udvikling" kommer frem i forgrunden, og New Age, som ønskede at opbygge et alternativt samfund, bliver gradvist en del af forbrugersamfundet.

Sektioner, kulturer og nye religiøse bevægelser

New Age-bevægelsen er ofte ustruktureret med flydende grænser mellem grupper og svage institutionelle tilknytninger: Disse grupper har "kunder" snarere end "medlemmer" eller "tilhængere" som sådan. Men ved siden af dem er der mere organiserede bevægelser med stærke lederskaber og klare grænser mellem in-gruppen og out-gruppen. Nogle gange svarer nogle af deres overbevisninger til New Age, men det er forholdet mellem medlemmet og hans/hendes institution, der er fundamentalt anderledes. Disse mere lukkede institutioner svarer til de såkaldte "sekte", "kulturer og "nye religiøse bevægelser".

Sekter eller religiøs afvigelse

Dominerende religioner har altid været konfronteret med marginale religiøse grupper, der kaldes "sekter" og forstås som afvigende fra samfundet, fordi de tager afstand - fredeligt eller voldsomt - fra værdier og adfærdsnormer anerkendt som legitime i et samfund eller endog med enkle kulturelle praksisser eller sociale skikke, som de anser for at være uforskammede eller afgudsdyrkende (for eksempel afviser Jehovas Vidner at hilse nationalflaget eller fejre fødselsdage som hedenske skikke). Disse radikale religiøse grupper har til hensigt kompromisløst at adlyde den guddommelige myndighed, som de anser for uforenelig med underkastelsen for en stats politiske magt eller med andre profane forpligtelser, der ses som fristelser eller ubrugelige forstyrrelser: kunst, videnskab, erhvervsliv, for eksempel. Jo mere totalt det religiøse engagement er (som i princippet er rettet mod en sekt), jo mere er de andre aktiviteter skændt eller endog fordømt som hindringer for realiseringen af religiøs frelse.

Denne position, som er i modstrid med den sekulære verden, skaber spændinger med myndighederne i den verden som med myndighederne i den religion, der er socialt dominerende, og reaktionen af disse forskellige former for myndighed (og især statens) kan variere fra bekymret årvågenhed - i det mest gunstige tilfælde - til fuld forfølgelse - i det mest ugunstige tilfælde til forskellige grader af kontrol eller undertrykkelse.

Den komplekse håndtering af problemer med sekter i demokratiske samfund

Selv sekulære, pluralistiske og demokratiske samfund, hvor alle borgere i princippet er berettiget til ligebehandling, uanset deres religiøse tilhørsforhold, diskriminerer forskellige former for religiøs praksis og er opmærksomme på kontroversielle religiøse grupper på grund af nogle af deres praksis (ægte eller undertiden bare mistænkt). Den moderne sekulære stat giver ofte fordele (f.eks. skattefrihed) til socialt anerkendte religioner - i deres sociale nytte - fordele, der nægtes sekter: selv i et land som Frankrig - et land, hvor sekularisme er opfattet på en måde, som adskiller religion og politik stærkere end i andre europæiske lande, som f.eks. Italien eller Belgien, hvor der anvendes en sekularisme af samarbejdet mellem staten og religionerne - religioner anerkendt som sådan ser deres tilbedelsessteder fritaget for ejendomsskatten, mens ikke-ankendte religiøse grupper ikke drager fordel af denne skattefordel.

"Kulter" eller "Nye religiøse bevægelser ": bevægelser, der bryder med klassiske sekter

I lande med en kristen tradition var sekter hovedsagelig knyttet til kristendommen (selv om de dominerende kirker behandlede dem som "kætterske"). De ønskede simpelthen at fremme en kompromisløs version af den kristne religion med en mere radikal anvendelse af evangelisk liv.

Der er et klar brud i starten af 1970'erne med landskabet af religiøse grupper af forskellig art i Europa og Nordamerika; fra de klassiske sekter, grupper, der var foruroligende på grund af nogle af deres overbevisninger eller nogle af deres praksis. Disse bevægelser blev mærket 'Nye religiøse bevægelser' "(NRM'er) eller "kulter ", da de var nye i karakter, ofte mere i tråd med New Age-overbevisninger end med kristen doktrin.

Nogle af disse grupper var af østlige oprindelse, eksempelvis det neo-hinduistiske internationale samfund for Krishna-bevidsthed (ISKCON, såkaldte "Krishna Devotees") eller 'Transcendental Meditation' (MT). Andre var af amerikansk oprindelse, fra dybdepsykologi, som Scientology-kirken, der blev grundlagt i 1952 af L. R. Hubbard, en sci-fi-forfatter med talenter for forretning. Andre, som for eksempel Unification Church ("Moonies"), der blev oprettet af Sun Myung Moon (1920-2012), var messianske bevægelser af kristen matrix, men omdannet gennem et fremmed kulturelt prisme, nemlig Korea i dette tilfælde.

Mere information på:

- [Moderne og nutidig hinduisme](#)
see Source 3 and its analysis for more information on ISKCON or "Krishna Devotees".

E-meteret, som bruges inden for Scientology

[Kilde](#)

Scientology-udøvere bruger en enhed i deres konsultationer, 'e-meteret'. Elektrometeret måler ændringer i kroppens elektriske ladning, der skal svare til de følelsesmæssige ændringer, der opstår som svar på de spørgsmål, som udøveren stiller. Sådant en brug af teknologi illustrerer den ukonventionelt religiøse karakter af denne bevægelses praksis. Den blev født som en psykoterapeutisk metode, og hævdede derefter religionsstatus. Generelt er mange nye religiøse bevægelser krydsninger mellem religion, psykologi og teknologi.

1980'erne og 1990'erne præget af drama forbundet med nye religiøse bevægelser

Et lille antal grupper udvikler sig til at blive lukkede mikrosamfund, som i mange lande er kontroversielle og set som farlige kulturer. I de fleste af disse såkaldte kulturer beskyldes lederen for at praktisere en personlighedskult samt for at presse medlemmerne økonomisk.

Nogle sjældne men spektakulære sager påvirkede den offentlige mening i midten af 1990'erne og rejste en global frygt for sekter og kulturer: De tre mest tragiske eksempler er Solstemplet (OST), et neo-templar hemmeligt samfund, hvis inderkreds organiserede massakren af de nærmeste disciple i Frankrig, Schweiz og Canada i tre faser: i 1994, 1995 og 1997; Heaven's Gate-bevægelsen, en californisk ufo-gruppe (det vil sige troen på rumvæsners rolle i menneskehedens fremtid) organiserede i 1997 et kollektivt selvmord, der blev eufemistisk fremlagt som en "transit" mod en komet; Endelig frigjorde den japanske apokalyptiske bevægelse Aum Shinri kyo et saringas-angreb i Tokyo-metroen i 1995 med det formål at forhaste apokalypsen.

Den begivenhed, der udløste nutidens frygt for sekter, er imidlertid endnu tidligere: Jonestown-massakren i november 1978. Denne fandt sted i People's Temple, et amerikanskfødt samfund, der lever i autarki i Guyana Forest, og som blev holdt under opsyn af USA's regering. Efter at have dræbt senator Leo Ryan, som ledte undersøgelsen af dem, besluttede pastor Jim Jones at destruere sit samfund: ca. 910 voksne og børn blev tvunget til at drikke en forgiftet drik eller skudt af guruens livvagter.

I nogle lande, især Frankrig, er "sekternes farlighed" opfattet som en trussel mod individet, familien og samfundet generelt: foreninger blev oprettet for at frigøre tilhængere fra deres underkastelse for ledere; offentlige myndigheder blev mobiliseret; og der blev skabt forskellige organer til at bekæmpe grupper med et stærkt hold på deres medlemmer og mod "sekterske overskud", især økonomiske. Frygten for sekterne faldt efter 11. september 2001 og blev erstattet af frygten for jihadisme.

Se også:

- [Guidelines vedrørende fordomme og stereotyper om religioner](#)
Kapitel 3: "Stereotyper og fordomme forbundet med nye religiøse bevægelser"

New Age bevægelse og kulturer: et symptom på privatisering af religion?

Som en synkretisk bevægelse baseret på "religiøs bricolage" har New Age givet anledning til flere, selv modstridende fortolkninger samt de "Nye Religiøse Bevægelser" (NMR), der fremkom lidt senere i 1970'erne og 1980'erne. Nogle forskere analyserer dem som en manifestation af en mulig "religiøs tilbagevendelse" på et tidspunkt, hvor den muslimske verden endvidere oplever en tilbagevendende af den politiske islam med den islamiske revolution i Iran og kampen mod mudjahideen i Afghanistan mod den sovjetiske besættelse og det afghanske kommunistiske regime. Imidlertid ser de fleste samfundsvidenskabelige fortolkninger tværtimod på New Age og nye religiøse bevægelser som en form for "privatisering" af religion i den forstand, at den religiøse transcendens, der omtales i denne nebula, ikke længere vedrører hele samfundet eller endog betydelige minoriteter, men kun mikrogrupper, netværk eller endda isolerede personer på jagt efter personlig præstation.

Derudover blev der i den individualistiske fase i New Age, som fulgte den indledende fase, hvor en kommunistisk utopisk dimension var til stede, integreret i mange forskellige former for praksis (træningssessioner mv.) i den kommercielle sfære. I første omgang forekommer New Age i det mindste i nogle henseender som et oprør mod det kapitalistiske samfund fordøjet af markedsøkonomiske lovgivninger såvel som af et liberalt syn på forholdet mellem enkeltpersoner. Samtidig slører de nye religiøse bevægelser linjen mellem religion, åndelighed og psykoterapi, og spørgsmålet om religionsstedet i en "hypermoderne" verden.

Mere information om:

- [Religion i det moderne og postmoderne samfund](#)
- [Religiøse fællesskaber, individualiseret religion og 'levet religion'](#)